

Příběhy ze života vodních kapek

Příběh první

Napsala: Dana Komínková

Ilustrovala: Věra Tomisová

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Příběhy ze života vodních kapek

Příběh první

Text pohádek: Dana Komínková

Ilustrace: Věra Tomisová

Text pohádek a ilustrace vznikly v rámci projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost č. CZ.1.07/1.3.48/02.0006 „Voda v životě člověka - vzdělávání pro zaměstnance mateřských a základních škol“.

Příjemce: České vysoké učení technické v Praze

©Dana Komínková, 2013

©Věra Tomisová, 2013

©ČVUT v Praze, 2013

ISBN 978-80-01-05465-9

V jednom nádherném nekonečném vesmíru, kde nedohlédnete z jednoho konce na druhý ani tím největším dalekohledem, žije modrá planeta. Ta planeta se jmenuje Země. Země nosí krásné modré šaty, které jsou velmi výjimečné. Tvoří je totiž milióny a milióny malých vodních kapek, které se třpytí, lesknou a blýskají. Kapičky jsou nerady samy. Shlukují a vytvářejí oceány, moře, řeky, říčky, jezera a rybníčky a najdete je i v bazénech, umyvadlech a vanách, ale také v dešti a ve sněhu, a všude tam spolu dovádějí a hrají si.

Vodní kapky nejsou jen na povrchu Země. Nacházejí se i nad povrchem, ve vzduchu, kde létají okolo Země na obláčkích, mráčkích a mracích, a jakmile mají trošičku času, tak se sejdou na některém z obláčků a vyprávějí si.

Co myslíte děti, o čem si budou vodní kapky vyprávět?

Jestli chcete znát některé příběhy vodních kapek, tak až bude pršet, sedněte si k oknu a tiše poslouchajte. Třeba nějaká kapka přiletí i k vám a poví vám svůj příběh tak, jako ho pověděly mně.

PŘÍBĚH O MALÉ KAPIČCE, KTERÁ SPADLA NA HORU A DOPLULA AŽ DO MOŘE

Jednoho krásného dne jsem seděla na zahradě. Sluníčko svítilo, včelky bzučely, no byla to krása. A najednou, kde se vzal, tu se vzal na obloze malý černý mrak. A přestože byl malý, tak se moc mračil a burácel. Říkala jsem: „Jejda, to je nadělení, honem se půjdu schovat pod střechu.“

Najednou mi na nose přistála malá vodní kapka. Jak mě tůkla do nosu, hned se oklepala a začala se omlouvat: „Promiňte, já nechtěla, já jsem chtěla přistát támhle na té žluté květině, ale ještě mi to létání a řízení moc nejde.“ Byla jsem celá překvapená, ještě jsem nikdy neslyšela kapičku vody mluvit, a to jich na můj nos, za tu dobu co chodím po Zemi, spadla už spousta.

Jakmile kapička zjistila, že jí rozumím, začala povídat a nebyla k zastavení. Nejdříve se zdvořile představila: „Říkají mi Kapinka,“ a pak se tak rozpovídala, že jsem ji ani nestačila tak rychle poslouchat.

chat. To se nám dospělákům někdy stává, že nestačíme tak rychle poslouchat, a to nejen kapičky, ale také děti.

Říkám: „Počkej, Kapinko, ne tak rychle. Jde mi z tebe hlava kolem, obzvlášť když mi sedíš na nose. Co kdybys přesedla na mou dlaň, sedneme si spolu pod strom a ty mi budeš vyprávět o své cestě, která tě přivedla až ke mně.“ Než jsem větu dořekla, kapička se pohodlně usadila uprostřed mé dlaně a začala bublavě vyprávět příběh o své dlouhé cestě.

A teď je řada na mně, abych vám vyprávěla její příběh. Budu vám ho vyprávět, jako by vám ho vyprávěla sama Kapinka.

Jak Větrík zachránil Kapinku

Víš, celé mé dobrodružství začalo na takovém malém krásném obláčku, kde jsem si hrála s dalšími kapkami. Honily jsme se a postrkovaly, až najednou do mě někdo drcnul tak silně, že jsem z obláčku spadla a letěla do neznáma, vyprávěla o překot Kapinka. To bylo nadělení. Ještě nikdy jsem neletěla a teď jsem najednou le-

těla úplně sama, nikde nikdo. Ostatní kapičky si v zápalu hry nevšimly, že jsem zmizela. Volala jsem: „Pomoc, pomoc, zachraňte mě někdo, letím jako tryskáč, ale neumím řídit.“ Kapinka se odmlčela a celá se začala třást. Pohladila jsem ji. Usmála se na mne a pokračovala ve vyprávění.

Jak tak volám, kde se vzal, tu se vzal, přiletěl ke mně malý Větríček. Kouká na mě a povídá: „No to je nadělení, Kapinko, kam se řítíš takovou rychlostí, vždyť se dole rozplácneš a zůstane z tebe jenom mokrý flíček. Pokusím se ti nějak pomoci“, a lehounce do mě začal ze spodu foukat. Přestala jsem se řítit tak rychle a místo toho jsem ve vzduchu začala tančit. To byla krása, připadala jsem si jako víla, která tančí s vánkem. A tak jsme s Větríčkem tančili a dováděli ve vzduchu a ani jsme si nevšimli, že se blížíme k vysokým horám, které měly bílé čepice. Najednou mi začala být hrozná zima a celá jsem se třásla. Větríček se začal bát, co se mi stalo, a zavolal na pomoc tatínka. Větríčkův tatínek je velký Vítr a ten nám vysvětlil, že jsme se při naší hře dostali až nad vysoké hory, kde je zima.

Tak velká zima, že i kapička vody se musí obléct a vzít si kabátek. Tatínek Vítr lehce zadul a už jsem měla na sobě třpytivý kabátek a vypadala jsem jako nádherná sněhová vločka.

Ze všeho toho dobrodružství a tančení s Větríčkem jsem začala být unavená. I Větríčkoví se začala zavírat víčka. Tatínek Vítr mě vzal do náruče a polehoučku položil na vrcholek té nejvyšší hory, kde jsem usnula, jako když mě do sněhových peřin hodí.

Jak do hor přišlo jaro

Ráno, když jsem se probudila, zjistila jsem, že okolo mne je velká spousta kapiček oblečených v různých kabátcích sněhových vloček, a že jsme teď vlastně všechny kapičky převlečené za sněhové vločky. Okolo se všechno třpytilo. Vedle mne seděla jedna krásná a moudrá vločka, také jí tak říkali. Když viděla, jak vyjukaně koukám, tak mi vysvětlila, že každá kapička, když se vydá na cestu z oblohy, se může stát i sněhovou vločkou. Nemusím se ale ničeho bát, protože až na jaře vykoukne sluníčko, tak se zase změ-

ním v kapičku. Tak už to v životě vodních kapek chodí. Někdy jsou kapkami a někdy zase sněhovými vločkami. Anebo když jim začne být zima až potom, co přistanou na Zemi, mohou se proměnit v průzračné krystalky ledu. Moudrá vločka vyprávěla moc zajímavě. Povídala mi, jak cestovala do dalekých teplých krajů, a dokonce jak letěla v raketě do vesmíru a zase se vrátila na Zemi a spoustu dalších věcí a příběhů. A já jsem se začala těšit, že se jednou, až bude čas, také podívám do takových vzdálených míst. Než ale přišel ten správný čas vydat se na další cestu, hrála jsem si s kamarádem Větríčkem. Honili jsme se po sněhových pláních, jezdili dolů z kopce jako na lyžích a nahoru mě Větríček vždycky vyfoukal. A tak nám čas plynul v dovádění, že jsem úplně zapomněla na svoji touhu cestovat, jako ta Moudrá vločka.

Jednou ráno, když se mi ještě nechtělo vstávat, protože jsme s Větríčkem dováděli až dlouho do noci, mě něco, nebo někdo začal šimrat na nosánku. Nejdříve jsem si myslela, že si Větríček dneska hodně přivstal a zlobí mě. Když jsem však otevřela oči, nikde jsem

ho neviděla. Místo Větríčku mě na nose šimral zlatý sluneční pa-prsek a volal: „Vstávej, Kapičko, přichází jaro. Je čas, aby ses vydala na další cestu.“ Podívala jsem se okolo a viděla, jak všechny sněho-vé vločky sundávají své třpytivé sněhové kabátky a stávají se opět vodními kapkami. Některé dokonce už měly zabalené své ranečky a vydávaly se na cestu dolů z hor. Moc se mi nechtělo. Chtěla jsem si hrát s Větríčkem, ne někam cestovat. Vždyť co by mohlo být lepší-ho, než naše honění po bílé pláni. Ale bílá pláň zmizela. Místo ní ze země začaly vykukovat bílé, žluté a modré hlavičky květin. Chtěla jsem se ještě rozloučit s Větríčkem, tak jsem na něj zavolala. Prohnal se okolo a křičel: „Sbohem Kapičko, zase se někdy uvidíme. Musím teď s maminkou a tatínkem Větrem vyrazit na cestu do údolí.“ A byl pryč. Jen jeho smích mi ještě chvilku zněl v uších.

Chtělo se mi plakat, můj nejlepší kamarád odletěl pryč a já ne-věděla, co mám dělat. Najednou u mě stála Moudrá vločka, tedy teď už z ní byla Moudrá kapka, protože i ona sundala svůj třpytivý

kabátek a povídá mi: „Kapinko, pojd', je čas jít, ať nám ostatní kapky neutečou. Povedu tě na tvé první cestě do velkého světa.“

Určitě si děti říkáte, jak asi kapky chodí? Jestli mají nožičky. Kapky mají jen malinké nožičky, a proto se většinu času buď kutálejí, anebo válejí sudy, a ze všeho nejraději se kloužou po zadečku.

Jak Kapinka vyrazila do světa

A tak se i Kapinka s Moudrou kapkou vydaly na cestu. Přidaly se do zástupu k ostatním kapkám, které se klouzaly dolů z kopce. Bylo jich tolik, že vytvořily nejdříve jen malý pramínek. Cestou se k nim stále přidávaly další a další kapičky, a tak se z malého pramínku stal bublající potůček, ve kterém kapky dováděly a skákaly přes kameny a dokonce i létaly z vodopádů. A protože se nové kapičky nepřestaly přidávat, potůček se postupně proměnil v říčku, a ta se rychle dostala z hor do údolí.

Kapinka poznávala stále nové věci. Třeba když se do říčky přiklouzalo a přikutálelo více kapek, než se jich tam mohlo vejít, říčka

vystoupila ze svého koryta. V té velké tlačenci se malá Kapinka málem Moudré kapce ztratila. Moudrá kapka byla ale opravdu zkušená a rozhodla, že si s Kapinkou odpočinou na břehu, než ta tlačenice ustane.

Moudrá kapka pomohla Kapince šplouchnout tak silně, že obě najednou seděly na břehu v louži, pozorovaly tlačenci a poslouchaly volání kapek: „Paní, kam se tak tlačíte, já jsem tady byla dřív, no pěkně popořadě.“ „Hledá se Ferda Kapička, modré oči a výška, asi tak jeden kapunek“. „Mami, kde jsi?“ No byla to prostě pěkná mela. Jedna kapka volala přes druhou, tlačily se a předháněly, která bude co nejdříve ve velké řece a pak v moři.

Naše dvě kamarádky zatím seděly na břehu v louži a odpočívaly.

Za nějakou chvíli, když už si obě odpočinuly a ohřály se na sluníčku, začala Moudrá kapka vysvětlovat Kapince, že když se tak moc kapek najednou sejde v korytě řeky, které jim začne být malé, tak tomu lidé říkají povodně. „Lidé se povodní moc bojí,“ po-

kračovala Moudrá. „A proč se jich lidé bojí?“, ptala se na oplátku Kapinka. „No to se má tak, lidé si blízko řeky stavějí své domy, a když je vody moc, tak se někdy dostane až do jejich domů, kde všechno namočí.“

Kapinka se zamyslela: „A proč si lidé stavějí domy tak blízko u vody? To nevědí, že tudy cestuje spousta kapiček?“

„No vědí, ale mají vodu moc rádi a chtějí jí být co nejblíže. Přitom však zapomínají, že se jim voda neumí vyhnout a že na své cestě dolů z kopce někdy letí jako raketa, která se jen tak nezastaví a nemůže se vyhnout tomu, co jí stojí v cestě. Nemyslí si, že to kapičky dělají schválně, že proběhnou lidem domem a nechají za sebou záplavy. To ne! Ony jsou potom moc smutné. Obzvláště, když lidé na ně hubují a láteří. To nemají kapičky rády. Ony přece putují po cestách, kudy už cestovaly milióny kapiček před tisíci a milióny lety, tedy mnohem dřív, než si tam lidé začali stavět své domy. Ale lidé na to zapomínají.“

Kapinka se opět zamyslela: „A myslíš, že si někdy vzpomenou a přestanou nám do cesty stavět překážky?“

Moudrá si povzdechla: „Na to už čekám dlouhé a dlouhé roky a pořád věřím, že jednou budeme žít s lidmi v přátelství, lásce a vzájemném respektu.“

Chvilíčku bylo ticho a pak se začala Kapinka opět vyptávat: „A co jsou to vlastně ty domy? A proč je lidé stavějí? A proč vlastně kapičky cestují? A proč a proč...“ Moudrá ji na otázky trpělivě odpovídala.

Proč kapky vody cestují a jak kapky dopluly až do moře

Určitě by i vás děti zajímalo, proč kapky cestují. Cestování kapek je jejich úkol tady na Zemi. Kdyby se kapky vody rozhodly, že už nebudou cestovat, tak by se brzo zastavil život na celé planetě. Řeky by přestaly téct, mořské proudy by přestaly proudit a dokonce i vítr by přestal vát a přinášet déšť. Lidé ani zvířata by neměli vodu, kterou by mohli pít. Voda se všemi kapičkami je pro lidi moc důleži-

tá i proto, že se nachází v jejich těle a bez ní by nebyl na Zemi život. Tak nějak to vysvětlovala i Moudrá kapka.

Kapinka poslouchala se zatajeným dechem a pak vydechla: „Jé to jsem nevěděla, že i já, taková maličká kapička, jsem tak důležitá pro celou planetu.“

A hned bylo vidět, že Kapinka povyrostla, alespoň o čtvrtku kapunka. To je děti míra, kterou se kapičky měří a určuje se podle ní, kdy se už mohou vydat na cesty, a kdy jsou ještě na cestování moc malé.

Naše kapky si ještě chvíli povídaly. Moudrá kapka vyprávěla, že ta hora, z které se právě sklouzly, se jmenuje Sněžka a je to nejvyšší hora v zemi, která se jmenuje Česká republika. Jinde na světě jsou však i hory, které jsou mnohem a mnohem vyšší a když se kapičky dostanou na tak vysokou horu, tak potom jejich cesta dolů do údolí může trvat stovky až tisíce let, protože dolů kapky putují jako led v ledovci. Ledovec je velice mohutný a rozvážný, proto se pohybuje velmi pomalu. To aby nikoho neporanil.

Kapinka však začala být netrpělivá. Chtěla se honem vydat na cestu, aby se také dostala k takovému ledovci a na tak vysokou horu, že se až mraků bude dotýkat. Kapinku totiž napadlo, že kdyby se dostala na tak vysokou horu, mohla by se třeba vrátit na svůj obláček, z kterého před tak dlouhou dobou spadla. Moudrá se jen usmála. Ona věděla, že cesta na obláček povede jinudy, ale ještě nebyl ten správný čas to Kapince povědět.

Mezitím se tlačeníce v korytě uklidnila, a tak nehrozilo, že by se Kapinka Moudré ztratila. Obě kapky tedy seskočily z břehu zpět do koryta řeky a s ostatními kapkami se vydaly na cestu do velké řeky. Celou dobu pluly vedle sebe a povídaly si.

Řeka se pozvolna stávala pomalejší a širší. Její okolí se změnilo. Místo lesů začala přibývat pole, na kterých lidé pěstují různé rostliny, které potom jedí. Kapinka se divila. Když jí Moudrá vysvětlila, že všechny rostliny na světě mohou růst jen díky tomu, že jim voda dává pít, a pak slouží jako potrava nejen pro lidi, ale také pro zvířata, tak to vypadalo, že malá Kapinka praskne pýchou. Dosud si vů-

bec neuvědomovala, že voda je tak moc důležitá. A teď najednou zjistila, že voda je život a že i ona, malá kapička, je stejně důležitá jako jakákoliv velká kapka. Každá velká kapka totiž byla kdysi malou kapičkou, která se poprvé vydala na cestu do velkého světa.

Kapky míjely pole a města, řeka se stávala větší a větší, až nebylo možné dohlédnout na druhý břeh. Někdy se kapky setkaly se smutnými a umazanými kapkami, ale Kapinka byla tak unešená vším novým, co okolo sebe viděla, že si smutných a umazaných kapek ani moc nevšíkala. A Moudrá, ta byla velmi moudrá a věděla, že Kapinka bude mít za svůj život ještě spoustu příležitostí potkat se s takovými kapkami, nebo se i takovou kapkou stát, že není důvod ji hned na začátku její cesty plašit a strašit. Vždyť život kapek je krásný a není třeba se ničeho bát, i když to někdy dobře nevypadá. Kapky jsou vždycky v bezpečí a dojdou ke svému cíli.

A jak tak plynul čas a voda pomalu proudila, kapky zabrané do rozhovoru najednou zjistily, že si málem ani nevšimly, že je řeka přinesla až do moře. Ještě spolu chvíli plavaly, a jak začalo přibývat

slunečních paprsků, voda se začala oteplovat. Kapinka měla pocit, že ji zase někdo šimrá na nosánek. Tentokrát to nebyl jen sluneční paprsek. Vehementně mu s rošťáckým úsměvem pomáhal Větríček. Kapinka se zaradovala, že se opět setkala se svým kamarádem a začala přemýšlet, jak by se za ním z moře dostala. Moudrá si jejího nepokoje všimla, naklonila se k ní a pošeptala jí do ouška: „Kapinko, je čas se rozloučit. Zpět na svůj obláček a ke kamarádovi Větríčkovu se můžeš dostat, když poprosíš Sluníčko, aby tě ohřálo a proměnilo ve vodní páru.“

Loučení

Vodní pára je další převlek, který kapičky používají. Stávají se z nich neviditelné víly, které stoupají vzhůru a tančí s Větríčkem, až se dostanou k obláčku, kde se z nich mohou stát kapky, anebo vločky. To záleží jen na nich, čím se stanou.

Kapinka se zaradovala, že si bude zase moci hrát s Větríčkem a už už chtěla poprosit Sluníčko o pomoc. Vtom si vzpomněla, že se

nezeptala Moudré, kam půjde ona a jak to myslela s tím loučením. Vždyť s Větríčkem se mohou přeci honit obě.

Moudrá se usmála jejímu nápadu a řekla: „Víš Kapinko, já jsem už velmi stará kapka. Vždy jsem toužila podívat se na dno toho nejhlubšího oceánu. A proto si teď dělám potápěčské zkoušky. Moje cesta mořskými proudy bude velmi dlouhá a bude trvat stovky a možná tisíce let, než se dostanu k tomu nejhlubšímu místu. Tam si budu chtít odpočinout od všeho toho cestování. Až si odpočinu, tak se zase spolu jednou sejdem a ty mi budeš vyprávět o všech svých dobrodružstvích, která mezitím podnikneš a zažiješ. Hlavně nikdy nezapomeň, Kapinko, že být vodou je obrovský dar. Na nás kapkách vody záleží, jestli tento Svět bude žít, anebo umře žízni. Kapinko, nezapomeň na to! Ať se s tebou bude dít cokoliv, i když se dostaneš na sebevíc špinavá místa, nikdy nezapomeň, že vždy jsi to ty, kdo nese život na této planetě. Opatruj se, Kapičko a na shledanou!“

Moudrá zamávala a vydala se na cestu na nejhlubší místo na Zemi.

Kapinka se za ní chvilinku smutně dívala. Pak si vzpomněla na kamaráda Větríčka a hned na něj zavolala: „Ještě chvilku počkej, a pak uvidíš, jak tě proženu po obloze!“

Poté se Kapinka obrátila na Sluníčko a poprosila ho, zda by z ní mohlo udělat vodní páru, aby se zase mohla honit s Větríčkem. Protože Sluníčko má vodu rádo, tak Kapince její přání rychle splnilo a vytáhlo ji za Větríčkem na oblohu. Kapinka s Větríčkem se dlouho do noci honili po obloze, až se dostali k mráčku, který Kapinka poznala: „Jé, to je můj obláček a tady jsou moje kamarádky kapičky.“

V té samé chvíli zavolal na Větríčka tatínek Vítr. Kamarádi se rozloučili a šli spát, každý do své postýlky. Jakmile se Kapinka dotkla své postýlky, změnila se z vodní páry opět na kapku.

Určitě se děti ptáte, jak se Kapinka dostala až na můj nos. No co myslíte, jak to asi bylo?

Další den se Kapinka zase honila a pošťuchovala s kamarádkami a opět do ní někdo drcnul a ona opět spadla z obláčku a řítila se nesmírnou rychlostí k zemi. Naštěstí Větríček byl nablízku a zase ji zachránil. Tentokrát ji však nedonesl na vrchol vysoké hory, ale na můj nos.

Moc jsme se s Kapinkou nasmály, když mi vyprávěla o své dobrodružné cestě a o tom, co ještě všechno chce vidět. Potom mě poprosila, jestli bych ji mohla přenést na tu žlutou květinku, že by si k ní ráda přivoněla. Pak poprosí Sluníčko, aby ji zase proměnilo ve vodní páru a Větríček, aby ji odnesl k jejímu obláčku. A tentokrát se prý už nebude tolik honit. Raději půjde do školy pro kapičky, aby se naučila co nejvíc o světě, pro který je tak důležitá a mohla svůj úkol plnit zodpovědně tak, jak přísluší každé kapce.

Donesla jsem ji na květinku a rozloučila se s ní.

Šťastnou cestu Kapinko, opatruj se a moc děkuji za tvůj příběh. Na mém nose budeš vždycky vítána.

Příběhy ze života vodních kapek

Příběh první

Text pohádek:	Dana Komínková
Ilustrace:	Věra Tomisová
Vydalo:	České vysoké učení technické v Praze
Zpracovala:	Fakulta stavební Thákurova 7, 166 29 Praha 6 +420 2 2435 5412
Tisk:	Bílý slon s.r.o. Škroupova 11, 301 00 Plzeň
Počet stran:	26
Náklad:	1000 ks
Vydání:	první
ISBN:	978-80-01-05465-9